№93/2024

Znanstvena misel journal

The journal is registered and published in Slovenia.

ISSN 3124-1123

VOL.1

The frequency of publication – 12 times per year.

Journal is published in Slovenian, English, Polish, Russian, Ukrainian.

The format of the journal is A4, coated paper, matte laminated cover.

All articles are reviewed

Edition of journal does not carry responsibility for the materials published in a journal.

Sending the article to the editorial the author confirms it's uniqueness and takes full responsibility for possible consequences for breaking copyright laws

Free access to the electronic version of journal

Chief Editor – Christoph Machek

The executive secretary - Damian Gerbec

Dragan Tsallaev — PhD, senior researcher, professor

Dorothea Sabash — PhD, senior researcher

Vatsdav Blažek — candidate of philological sciences

Philip Matoušek — doctor of pedagogical sciences, professor

Alicja Antczak — Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Professor

Katarzyna Brzozowski — PhD, associate professor

Roman Guryev — MD, Professor

Stepan Filippov — Doctor of Social Sciences, Associate Professor

Dmytro Teliga — Senior Lecturer, Department of Humanitarian and Economic Sciences

Anastasia Plahtiy — Doctor of Economics, professor

Znanstvena misel journal

Slovenska cesta 8, 1000 Ljubljana, Slovenia

Email: info@znanstvena-journal.com

Website: www.znanstvena-journal.com

CONTENT

ARCHITECTURE

Zhusup M., Abdrassilova G.
THE ROLE OF METAPHORS IN SHAPING THE ARTISTIC IMAGE OF AN ARCHITECTURAL STRUCTURE.....3

MEDICAL SCIENCES

Mehmani I., Mehmani V., Ashrafov D.
TREATMENT OF PATIENTS WITH DENTOALVEOLAR ANOMALIES AND PHONETIC DISORDERS.....8

Slavchev G., Mekov E., Vekov T.Y., Djambazov S.
CLINICAL AND ECONOMIC EVALUATION OF POSSIBLE IMPLEMENTATION OF "PAY-FOR-PERFORMANCE" PROGRAM FOR PATIENT WITH TYPE 2 DIABETES MELLITUS IN BULGARIA.....11

PHILOLOGY

Zalenskyi V., Zarudniak N.
IMAGES OF PLANTS IN LESIA UKRAINKA'S COLLECTION "THOUGHTS AND DREAMS".....16

PHYSICS AND MATHEMATICS

Qocayeva N.
THE MARKOV THEOREM AND THE LAW OF LARGE NUMBERS: FUNDAMENTAL PRINCIPLES AND DERIVED RESULTS 21

PHYSICS AND MATHEMATICS

Yurov V., Zhangozin K., Kargin D.
ABOUT THE SURFACE ENERGY OF GRAPHENE 25

POLITICAL SCIENCES

Alisoy H.
FROM VICTIMHOOD TO XENOPHOBIA: THE EVOLUTION OF FAR-RIGHT THEMES IN TOMMY ROBINSON'S PUBLIC STATEMENTS 31

TECHNICAL SCIENCES

Ignatenko O.
SPATIAL COATINGS AS THE MOST COMPLEX STRUCTURAL ELEMENTS IN THE CONSTRUCTION OF LARGE-SPAN BUILDINGS 35

PHILOLOGY

ОБРАЗИ РОСЛИН У ЗБІРЦІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ «ДУМИ І МРІЇ»

Заленський В.О.
Здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Зарудняк Н.І.
Старший викладач кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

IMAGES OF PLANTS IN LESIA UKRAINKA'S COLLECTION "THOUGHTS AND DREAMS"

Zalenskyi V.
Master of Ukrainian literature, Ukrainian Studies and Methodology Department, Pavlo Tychya Uman State Pedagogical University, Uman, Ukraine
https://orcid.org/0009-0003-4652-6569
Zarudniak N.
Senior Lecturer of Ukrainian literature, Ukrainian Studies and Methodology Department, Pavlo Tychya Uman State Pedagogical University, Uman, Ukraine
https://orcid.org/0000-0002-7736-0341
DOI: 10.5281/zenodo.13582609

Анотація

Леся Українка належала до тих авторів, які усвідомлюють нерозривний зв'язок людини з природою, сприймають світ природи гармонійнішим, ніж людський, здатним одухотворювати, удосконалювати людину, сприяти її саморозвитку. Дослідження рослинних образів у творчості авторки є цікавою науковою проблемою, яку ми почали розв'язувати на матеріалі першої поетичної збірки авторки «На крилах пісень». У цій статті продовжили аналіз рослинних образів уже другої збірки «Думи і мрії», які і стали об'єктом нашого зацікавлення. Як з'ясувалося, у «Думах і мріях» кількість таких образів більша.

Ми виявили, що рослини у поезіях Лесі Українки набувають різних символічних значень залежно від настрою та емоцій ліричної героїні. Інколи витоки символіки заховано в українських, давньогрецьких або старокримських міфах і легендах. Образи дерев і квітів авторка часто використовує для позначення чужини чи домівки (батьківщини).

Abstract

Lesya Ukrainka was among the authors who understood the inseparable connection between humans and nature. Moreover, she perceived the natural world as more harmonious than the human world, capable of inspiring, perfecting humans, and fostering their self-development. The study of plant imagery in the author's works is an interesting scientific problem that we began to address in the material of her first poetry collection, "On the Wings of Songs." This article continues the analysis of plant imagery in the texts of her second collection, "Thoughts and Dreams," which became the object of our interest. It turns out that the number of such images is greater in "Thoughts and Dreams."

In Lesya Ukrainka's poetry, plants acquire different symbolic meanings depending on the mood and emotions of the lyrical heroine. Sometimes the origins of the symbolism are hidden in Ukrainian, ancient Greek, or ancient Crimean myths and legends. The author often uses images of trees and flowers to denote foreign lands or home (homeland).

Ключові слова: лірика, природа, символ, краса, давньогрецька міфологія, поети.

Keywords: lyrics, nature, symbol, beauty, ancient Greek mythology, poets.

Світ природи займає особливе місце у творчості Лесі Українки. На думку Василя Пахаренка, авторка сприймає природу гармонійнішою, аніж людський світ. Природа одухотворює людину, наближення до неї робить її досконалішою, «авторка підкреслює нероз'ємний багатогранний (від психофізичного до містичного) зв'язок людини з довкіллям, з природою» [13, с. 275]. Дослідження світу рослин у творчості авторки є цікавою **науковою проблемою**. У розвідці «Образи рослин у збірці Лесі Українки «На крилах пісень» [6]» ми вже зосереджувалися на флористичних образах у творчості письменниці. Цього разу **об'єктом аналізу** стала збірка «Думи і мрії». Світлана Шуляк зазначає, що «об'єкти рослинного світу опоетизовувалися ще з того часу, як людина почала усвідомлювати прекрасне в навколишньому середовищі» [18, с. 157], а Леся Українка тонко відчувала красу, яку підносила понад буденністю і в якій вбачала сенс існування (««Лісова пісня» є своєрідним гімном красі […] Проблема краси є однією із центральних у творі. […] Устами Лісовика озвучується теза: «Ніяка туга краси перемагати не повинна»» [9, с. 189]), письменниця любила й відчувала природу,

у гармонійному поєднанні з якою, на її думку, людина мала жити, бо і сама є частиною довкілля. Авторка чи не перша в українській літературі порушила екологічну тематику**. Мета** нашого дослідження: з'ясувати символічне наповнення рослинних образів у збірці «Думи і мрії».

У збірці «На крилах пісень» дослідники виявили образи таких рослин: «ряст, проліски, гіацинти, нарциси, рожі, азалії, конвалії, фіалочки, руту, терен, дуб, троянди, сосни, лаври, білу лілею, червону рожу, тополі, вишні, виноград, будяк, глуху кропиву» [6, с. 148], – частина з яких перекочувала й до наступної збірки.

Так, у «Думах і мріях» письменниця також використовує образ зілля-рясту як першоцвіту, символу перемоги весни над зимою, символу життя, краси: «Вкрилась темна земля зіллям-рястом дрібним; // Все кориться мені, мов цариці» [16, с. 140], – тоді, як у Шевченка, наприклад, ряст символізує нетривалість, недовговічність [5, с. 518]. Лесине сприйняття рясту близьке до народного, в якому квітка символізує життя, відроджуване весною, чим і зумовлюється виникнення фразеологізмів на означення натурального переходу: *топтати ряст, не топтати рясту*.

Як подарунок від весни, підтвердження того, що вона не забула про хвору ліричну героїню, поетка використовує образ квітучої яблуні: «Ні, не забула! У вікно до мене // Заглянули від яблуні гілкú, // Замиготіло листячко зелене, // Посипались білесенькі квітки» [16, с. 141].

У другій збірці з'являються образи верб, яких не було в попередній. Вавілонські верби – символ туги, смутку, чужого життя, яким змушені жити бранці: «Прислухаючись, як край Євфрату-ріки // Вавілонськиї верби шуміли» [16, с. 168]. У Георгія Булашева [4, с. 318] знаходимо згадки про те, що українці (записано в кількох губерніях) вважають вербу проклятим деревом, бо з неї було зроблено цвяхи, якими збивали хреста для розп'яття Спасителя, або деревом, в якому сидить чорт. У Лесі Українки бачимо вербу втіленням смутку, плачу, що підтверджує й інший твір «Ave regina!» (з латинської – *Радуйся, царице*!): «Даремне хотіла я арфу свою почепити // На вітах плакучих смутнóї верби // І дати велику присягу, що в світі ніхто не почує // Невільничих співів моїх» [16, с. 170]. Не випадково авторка хотіла почепити арфу саме на вербі: з цього дерева українці здавна виготовляли музичні інструменти (сопілки, бандури). У народі існувало навіть повір'я, що можна знайти таку особливу вербу, флейта з якої може підняти мерців з того світу і оживити їх [5, с. 72]. Образи верб поруч із кипарисами вводить авторка в твір «Я знаю, так, се хворії примари»: «Вдяглися мрії у смуткóві шати // І понесли мене в дивний, мовчазний край, // І там прийняв мене в зеленії палати // Плакучих верб і кіпарисів гай» [16, с. 170]. Про кипариси Леся Українка вже згадувала в попередній збірці: вони росли біля могили поета Семена Надсона. Це досить загадкова рослина. Її використовували для виготовлення трун, бальзамування тіл, тому вона уособлювала скорботу, сум, символізувала смерть та жалобу. Кипариси зображували на надгробних пам'ятниках, бо вважалося, що можуть вберегти тіло від розкладу. «У геральдиці передбачається, що кипарис є символом життя, вічної слави і надії на довгий, міцний і вічний світ» [11]. У Лесі Українки кипариси є символом надійності, вічності: «Як гори темніють, повиті у білі серпанки, // Вони так спокійно стоять, // Бо їх стереже колонада сумних кіпарисів, // Поважних, високих...» [16, с. 180]. У вірші «Східна мелодія» кипарис символізує вічне чекання й вічне кохання: «Світе мій! буду тебе дожидатися, // В чорну, смутнýфереджію повитая, // І посажу кіпарисову гілочку, // Буде щодня вона слізьми политая. // А як повернешся, я покажу тобі // Той кіпарис мій в садочку квітчатому, // Здійметься він над всіма мінаретами // В краю сьому на мечеті багатому» [16, с. 182]. Кипариси у творчості Лесі Українки виступають і символом чужини, душевної неволі, безрадісності: «Чи в сій стороні закривають так щільно // Небесну красу кіпариси сумні, // Що пісня твоя не літає так вільно // До самого неба, як в давниї дні?» [16, с. 188]. Але й у тузі можна бачити красу, творити її з неї: «Згадай, як у літниї ночі безхмарні // Крізь ті кіпариси світили зірки, – // Були наші мрії хоч смутні, та гарні, // Немов у жалóбі вродливі жінки» [16, с. 188].

Плакуча береза в авторки – символ нагадування й смутку: «Не дивись на березу плакучу, // На березі журливеє віття // Нагадає тобі лихоліття, // Нагада тобі тугу пекучу, // Що збратала обох нас колись. // Ти се радий забуть? Не дивись, // Не дивись на березу плакучу» [16, с. 178].

У вірші «Уривки з листа» поетка оцінює рослини за силою витривалості. Кримські рослини (сади-виногради, лаври, магнолії, кипариси, плющ, платани) поступаються нашим звичним (білим березам, яворам, темним дубам), ще витриваліші терни, будяки, полин, але ніхто не може перевершити квітку ломи-камінь: «Аж ось на шпилі, // На гострому, сірому камені блúснуло щось, наче плóмінь: // Квітка велика, хороша, свіжі пелюстки розкрила, // І краплі роси самоцвітом блищали на дні. // Камінь пробила вона, той камінь, що все переміг, // Що задавив і могутні дуби, // І терни непокірні. // Квітку ту вченії люде зовуть Saxifraga, // Нам, поетам, годиться назвати її «ломи-камінь» // І шанувать її більше від пишного лавру» [16, с. 181–182]. Лаври, магнолії, оливи, кипариси є також символом чужини в драматичній сцені «Іфігенія в Тавріді».

Артеміду традиційно зображували поруч із кипарисами: ці дерева для неї були священними [11]. Леся Українка, яка чудово знала давньогрецьку міфологію, захоплювалася творчістю Еврипіда, яка позначилася на її становленні [1, с. 26], була знайома із старокримськими легендами, у творі статую Артеміди розміщує між двома кипарисами. Кипарис у давньогрецькій міфології був символом батька Артеміди (бога Зевса) та її брата Аполлона. Із кипарисом також пов’язана і легенда, яку описав Овідій у своїх «Метаморфозах»: юнак Кипарис «попросив богів звернути його в дерево, щоб вічно су-

мувати про свого улюбленця, оленя, якого він ненароком підстрелив на полюванні» [11], – а як відомо, «Олені були єдиними тваринами, священними для самої Артеміди. Побачивши оленя, більшого за бика з сяйливими рогами, вона закохалася в цих створінь і освятила їх. Олені також були першими тваринами, яких вона зловила» [2]. У руслі цих легенд закономірним бачиться те, що авторка статую Артеміди розміщує поруч із двома кипарисами. Для Іфігенії [10] кипариси символізують смуток: «Як зашуміли смутні кіпариси!» [16, с. 194].

У драматичній сцені «Іфігенія в Тавріді» Леся Українка знову бачить квіти як вияв поваги, краси. З їх допомогою дівчата намагаються надати привабливості місцю, де розміщена скульптура однієї з найшанованіших богинь: «Дівчата прикрашують п'єдестал статуї квітками та вінками» [16, с. 190].

Олива в цьому творі з'являється у контексті роздумів Іфігенії про свого брата Ореста. Іфігенія уявляє, «Як мусить гарно // Оливи срібне листя одбивати // Против злотистих кучерів його» [16, с. 194]. Олива символізує перемогу. У Стародавній Греції вінок із оливкових гілок вручався переможцю Олімпійських ігор. Роздумуючи над поєднанням листя оливи із кучерями Ореста, вона уявляє його переможцем.

Анемони і фіалки у цьому творі символізують весну, батьківщину і волю: «Цвістиме любо вічная весна, // І підуть в гай аргоськиї дівчата // Зривати анемони та фіалки» [16, с. 194]. За Плачиндою, фіалка з тих пір «наповнює своєю духмяністю весни в Україні», як Дажбог перетворив неймовірно вродливу Цвіту, яка могла скаламутити розум навіть богів, на квітку-фіалку, рятуючи Землю від закоханого в Цвіту Божича-Сонця [14, с. 220].

У вірші «Весна зимова» письменниця показує, як рослини перетворюються на частину світу людей: між будинків кипариси здаються вежами замків, листя магнолій – кованим сріблом, «Тінь фантастична латаній лягла на блискучий поміст марморовий. // Лаври стоять зачаровані, жаден листок не тремтить» [16, с. 196].

У вірші «...Порвалася нескінчена розмова» мох символізує байдужість, черствість, відсутність бажання вдосконалюватися, покращувати життя: «В серцях людей, що мохом поросли» [16, с. 198].

У творі «На столітній юбілей української літератури»: авторка роздумує про те, що у кожному краї є згадка про золоті часи поезії: «Богам були рівні співці-лавреати // І гордо носили коштовниї шати // У панському-магнатському гурті; // Цвіли в них і лаври, і квіти барвисті, // І навіть терни їх були позлотисті, // Кайдани – і ті золоті! [16, с. 202]. Поетів возвеличували, шанували, підносили й цінували їхні труднощі, якщо ж позбавляли волі, то виплачували за це гарну винагороду. Лише в Україні ніхто ніколи не шанував поетів, вони зникали безслідно, ніхто не знає, де вони поховані: «Так... в кождій країні є спогади раю! // Нема тілько в тебе їх, рідний мій краю!» [16, с. 202]; «Чоло не вінчали лавровиї віти, // Тернів не скрашали ні злото, ні квіти, // Страждали співці в самоті; // На них не сіяли жупанилудани, // Коли ж на руках їх дзвеніли кайдани, // То вже не були золоті...» [16, с. 203]. Українські автори ніколи не отримували визнання від влади, труднощі ніколи не винагороджувалися, а якщо поетів позбавляли волі, то не за гроші. Двадцяте століття не принесло змін на краще українським співцям. Узяти для прикладу відомого в Україні і за її межами Володимира Івасюка, якого режим не лише знищив, а й руками своїх посіпак сплюндрував могилу, всіляко намагався очорнити пам'ять про видатного українського поета, композитора, співця [8].

У збірці авторка часто використовує образ квітів. Вони символізують надзвичайну радість, красу, духовне піднесення, наділені тою ж силою, що і пісня: «Згадай, як захід у вогнистиї шати // Верхівля гори одягав крем'яні, – // Палали в гущавині квіти гранати, // А в серці моєму палали пісні. // Нехай мої співи й садочки квітчаті // Заснули, оковані сном зимовим, – // Весною й пісні, і квітки на гранаті // Вогнем загоряться новим! [16, с. 189]».

Квіти, цвітіння можуть часом символізують весну: «Була весна весела, щедра, мила, // Промінням грала, сипала квітки» [16, с. 141]; «Весни такої не було й не буде, // Як та була, що за вікном цвіла» [16, с. 142]. Найвища точка, повнота сил, найкращий період у житті – розквіт: «Якраз в розцвіті мрій, надій і праці» [16, с. 144]. Квіти можуть бути символом визнання, слави, тріумфу, нагородою: «Їм милі тріумфи, і лаври, і квіти» [16, с. 150]; «Будуть зорі встилати розложистий шлях, // Наче шлях тріумфатора квіти» [16, с. 175].

Зустрічаємо в цій збірці образ тернового вінця, який символізує страждання, мучеництво: «І вабить їм очі великая слава, // Якої не дасть перемога крівава, – // В надії на неї терновий вінець // Прийма молоденький співець» [16, с. 150]. Терновий вінок – це засіб покарання, його поклали на голову Ісуса Христа римські воїни, щоб змусити страждати та висміяти Його авторитетність [15]. Заради слави поети згідні йти на муки, осміяння. Шанувальник творчості Лесі Українки О. Де у своєму романі «Червона рута» показав, як рашисти двадцятого століття знищили Володимира Івасюка за його безсмертну творчість, інсценізувавши смерть як самогубство божевільного. У творі О. Де знищила вбивцю В. Івасюка його легендарна пісня «Червона рута», присвячена саме містичній квітці [7]. Образ тернового вінка Леся Українка використовує й у вірші «До товариша» з метою підкреслення вічного неприйняття роботи тих, що розплачуються власною долею за поліпшення життя інших, щоб підкреслити знецінення життєвого подвигу цих людей: «В тім і лихо, що, скілько б вінків не плели // Для робітників діла і слова, // Скілько б терну на тії вінки не стяли, – // Ще зостанеться ціла діброва!» [16, с. 176]. Леся Українка зображує поетів в суто романтичному стилі, з подвійним характером («жива вільна творчість» – «частиною тих цілостей, до яких вона (людина – *уточнення наше*) належить» [17, с. 358]): «Мов хвилі гірського потоку сріблисті, // Летять голосниї пісні. // І ллються, і ллються без примусу, вільно, // Недбалі про славу й вінки, // І линуть з північними вітрами спільно // Високо під ясні

зірки» [16, с. 150–151]. З уколом терну в Лесі Українки асоціюється повернення додому з поїздок, бо на кожному кроці в рідному краї відчувається неволя («Поворіт»): «Я марила весь час про вороття хвилину // Серед чужого, иншого життя, – // Та завжді першую колючую тернину // Приносила хвилина воріття» [16, с. 206]; «Тоді мені ота далекая чужина // Здавалась краєм вічної весни. // Так перелітная приборкана пташина // Про вирій смутно марить восени» [16, с. 207]. Містична творчість Данте терниста, на думку Лесі Українки, але в ній читач може віднайти вічну красу: «Чий дух одважився б іти за ним блукати // По тій діброві, якби там між терням // Квітки барвисті вічні не цвіли? // Зібрав співець мистецькою рукою // Оті квітки і сплів їх у вінок» [16, с. 208]. Леся Українка віддає належне генію Данте, який зумів прославити Беатріче у віках: «Він заквітчав її вінцем такої слави, // Якою ні одна з жінок ще не пишалась» [16, с. 208], – але сама намагається увічнити безіменну дружину Данте, по сльозах якої, «мов по росі перлистій, // Пройшла в країну слави – Беатріче!» [16, с. 209]. Дружина, на відміну від Беатріче [3], не лише двічі з ним розмовляла, але поділила всі труднощі долі, розуміла геніальність чоловіка («Вона ділила з ним твердий вигнання хліб, // Вона йому багаття розпалила // Серед чужої хати. І не раз // Його рука, шукаючи опори, // Спіралась на її плече, запевне; // Їй дорога́ була його співецька слава, // Але вона руки не простягла, // Аби хоч промінь перейнять єдиний» [16, с. 209].

Із квітами Леся Українка порівнює дівчат: «І ось один важкий та гострий камінь // Улучив дівчину, і полягла вона, // Немов прибита градом ніжна квітка» [16, с. 154]; «Я ж без тебе, мов квітка, зів'яла» [16, с. 168]. Квіти серця – сокровенне, найінтимніші думки, вірші авторки: «Ти квітами серця мого дорогу собі устелила, // І кров'ю його ти окрасила шати свої, // Найкращії думи мої вінцем золотим тобі стали» [16, с. 170]. Кімнатні квіти у вірші «Мрії» сприймаються як символ обмеження життєвого простору хворої людини: «А гілки квіток сплелися // На вікні, неначе ґрати» [16, с. 184]. У іншому вірші «Зимова ніч на чужині» квіти – це символ радості, які не співзвучні з настроєм ліричної героїні, не лягають у віршовані рядки, «не зводяться на голос»: «Співай же за мною // Про те, як весною // Усе відживається знов, // Про квіти весняні // І речі кохані, // Про першу весняну любов» [16, с. 186].

Квіти, рослини кримського краю в «Імпровізації» з «Кримських відгуків» бачаться ліричною героїнею як втілення кохання, жаги, пристрасті: «Квіти гранати палкі розцвітають, // Мов поцілунки палкі на устах // Иншим палким поцілункам назустріч» [16, с. 179], «Вітри північні тремтять, затихаючи, // Між запашними кущами лавровими, // Наче зітхання жаги, // Наче ті лаври стрівання таємнеє // Любо ховають од світа цікавого // Листом ласкавим густим...» [16, с. 179], «До кіпариса магнолія пишная // Чолом заквітчаним ніжно схилилася, // Як молода до свого нареченого. // Білиї квіти тремтять в темних кучерях, // Але серпанка немає на їх. // Щире кохання, не вкрите серпанками...» [16, с. 179]. Квіти граната порівнює з поцілунками, наділяє епітетом «палкі», вітер у лаврах тремтить, їй уявляється таємна зустріч, листя лавра – ласкаве, а кипариса з магнолією бачить нареченим з молодою, вони щиро закохані, бо без серпанків. Квіти магнолії теж тремтять. Бажання жаги, пристрасті, кохання ліричної героїні втілюється в сприйнятті природи.

Рослини у творах Лесі Українка набувають різних символічних значень, залежно від настрою та емоцій ліричної героїні. Інколи витоки символіки треба шукати в українських чи давньогрецьких або старокримських міфах і легендах. Часто в текстах Лесі Українки дерева, квіти символізують чужину чи домівку.

У збірці «Думи і мрії» дослідники виявили такі рослинні образи: зілля-ряст, цвіт яблуні, верби, плакуча верба, кипариси, плакуча береза, сади-виногради, магнолії, плющ, платани, білі берези, явори, темні дуби, терни, будяки, полин, квітка ломи-камінь (Saxifraga), оливи, анемони, фіалки, магнолії, латанії, лаври, мох, квіти граната. У цілому в цій збірці їх більше, ніж у попередній. Із «На крилах пісень» у «Думи і мрії» перекочували ряст, фіалки, будяк, виноград, терен, лавр, дуб, кипарис. Друга збірка збагатилася екзотичними кримськими рослинами, але з'явилися й нові, що традиційно ростуть в Україні: берези, верби, явори, яблуні.

Список літератури

1. Античні та біблійні сюжети у світовій літературі: навч. посіб. / уклад.: О. М. Черевченко. Умань: Візаві, 2021. 154 с. URL: https://bit.ly/46LOvTO (дата звернення: 01.08.2024).

2. Артеміда *Вікіпедія:* вільна енциклопедія. URL: https://bit.ly/3Wvq9Ks (дата звернення: 15.07.2024).

3. Беатріче Портінарі. *Вікіпедія*: вільна енциклопедія. URL: https://bit.ly/4fMl4Fq (дата звернення: 20.07.2024).

4. Булашев Г. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. Космогонічні українські народні погляди та вірування. Київ: Довіра, 1993. 383 с.

5. Жайворонок В. Знаки української етнокультури: Словник-довідник. Київ, 2006. 703 с.

6. Заленський В. О., Зарудняк Н. І. Образи рослин у збірці Лесі Українки "На крилах пісень". *The XXVII International Scientific and Practical Conference «Scientific research: a paradigm of innovative development of society»*, July 08-10, 2024, Lisbon, Portugal. P.144–149. URL: https://bit.ly/3WteTym (дата звернення: 15.07.2024).

7. Зарудняк Н. І. Образ письменника у романі О. Де «Червона рута». *Актуальні питання гуманітарних наук:* міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика». 2021. Вип. № 39. Т. 1. 2021. С. 219–225с.

8. Зарудняк Н. Образ червоної рути у творчості Олександера Де. *Житомирські літературознавчі студії.* Житомир, 2013. Вип. №7. 2017. С. 106–113.

9. Зарудняк Н.І., Лопушан Т. В. Образи русалок у сюжеті «Лісової пісні» Лесі Українки: традиції і новаторство. *Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)»*: журнал. 2023. №11(17). С. 181–194. URL: https://bit.ly/4cLHoN1 (дата звернення: 02.07.2024).

10. Іфігенія. *Вікіпедія*: вільна енциклопедія: URL:https://bit.ly/3WvwJAD (дата звернення: 03.07.2024).

11. Кипарис (геральдика) *Вікіпедія*: вільна енциклопедія. URL: https://bit.ly/3Wv1Oob (дата звернення: 03.07.2024).

12. Ментатюк З. Український квітник. Київ, 2011. 64 с.

13. Пахаренко В. Українська поетика. Черкаси: Відлуння – Плюс, 2009. 416 с.

14. Плачинда С. Словник давньоукраїнської міфології. Київ: Велес, 2007. 240 с.

15. Терновий вінець. *Вікіпедія*: вільна енциклопедія. URL: https://bit.ly/3zOMidY (дата звернення: 03.07.2024).

16. Українка Леся. Повне академічне видання творів: у 14 томах. Луцьк, 2021. Т. 5: Поетичні твори. Ліро-епічні твори. 928 с. URL: https://bit.ly/3VUuRzT (дата звернення: 01.07.2024).

17. Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму). Тернопіль: Феміна, 1994. 479 с.

18. Шуляк С. А. Флоролексеми на позначення образів духовного світу людини у поетичній мові Євгена Гуцала. *Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки.* Черкаси, 2008. Вип. 132. С. 157–162. URL: https://eprints.cdu.edu.ua/1347/2/132-157-162.pdf (дата звернення: 15.07.2024).